

men³⁾, finder det uholdbart, at fonds er fritaget for formueskat, og mener desuden, at aktieudbytte burde være indkomstskattepligtigt for fonden. »Fonden er hyppigt ejer af virksomheden eller storandelshaver i denne. Selskabsskatteoven kvalificerer overskudsandele i erhvervsvirksomhed som erhvervmæssig indtægt, men i den skatteretlige fortolkning har man accepteret, at dette synspunkt bliver virkningsløst, når aktieselskabsformens gennemsigtige slør skånsomt er anbragt omkring de reelle erhvervmæssige bestræbelser.«⁴⁾

I en større afhandling, »Om fonds og andre selvejende institutioner«, fra 1973 redegør Aage Michelsen i slutafsnittet for retsstillingen i EF. Han konkluderer, at EF vil kunne stille krav om fjernelse af »den konkurrenceforvridning, der ligger i, at fonds m.v. beskattes efter andre og mildere regler end andre erhvervsdrivende selskaber i medlemslandene.«⁵⁾ Hvad enten EF nu kan og vil stille krav eller ej, så ligger der i hans gennemgang en konstatering af, at der er tale om en ren – omend indirekte – statslig subsidiering af en bestemt slags erhvervsdrivende selskaber.

Resumé over situationen i dag.

Oprettelse af fonds er efter alt at dømme sket i stadig større omfang i de seneste år.

Hovedmotivet er omgåelse af skatte- og afgiftsbestemmelser.

Oprettelsen kræver hverken godkendelse eller registrering. Ingen offentlig myndighed har et blot nogenlunde overblik over, hvor mange fonds der findes, hvor store formuer de råder over, hvordan disse er anbragt, hvilke erhvervsvirksomheder der reelt drives af fonds, hvor stort et skatte- og afgiftsproveneru der mistes på grund af fonds osv.

Retsudviklingen på området har medført, at de begrænsninger, som var fastsat for egentlige familiefonds og for erhvervsdrivende fonds, reelt er værdiløse.

Fremstående advokater med tæt tilknytning til de større kapitalgrupper har udviklet systemet til så godt som total omgåelse af skatte- og afgiftsbestemmelserne, undertiden med fonden som redskab for fiktive posterings, der kun adskiller sig fra Glistrups derved, at udtagelserne løber op i langt større beløb og er definitive.

VS' forslag.

Undervejs i disse bemærkninger er der redegjort for, hvad det er for bestemmelser i selskabsskatteoven, ligningsloven, arveafgiftsloven og kildeskatteoven, som skal tages op, og hvori ændringerne i hovedsagen skal bestå.

Dispensationsmuligheden for almenvelgørende fonds findes allerede i selskabsskatteovens § 3, stk. 2, som dog må strammes i overensstemmelse med forslaget ordlyd. Tilsvarende må stk. 3-5 tilpasses, hvorunder stk. 3, 3. punktum, og stk. 4, 2. punktum, helt må udgå. I øvrigt skal fonds gøres almindeligt og fuldt skattepligtige, hvilket sker ved ophævelse af de særfordele, som er indeholdt i selskabsskatteovens § 1, stk. 3, nr. 6, og § 1, stk. 3. Formueskattepligten må etableres ved en positiv hjemmel herfor, da fonds m.v. ellers fritages som følge af, at de skattemæssigt behandles som aktieselskaber, for hvilke formueskattepligten imidlertid påhviler aktionærerne. Den almindelige skattepligt medfører kravet om registrering af alle fonds, da dette er en forudsætning for, at skattekontrolloven kan fungere. Ligningslovens bestemmelser vedrørende fonds i § 14, stk. 3, § 17 og § 21 må bringes i overensstemmelse med beslutningens ordlyd.

Arveafgiftslovens § 2, stk. 3, og § 3, stk. 4, må ændres, således at arv og gave til fonds kun afgiftsbeholdes, når fonden efter særlig godkendelse i henhold til selskabsskatteovens § 3, stk. 2, og under de i beslutningsforslaget nævnte forudsætninger har opnået lempelse m.h.t. indkomstbeskatningen. Endelig må kildeskatteovens successionsbestemmelser efterses og om nødvendigt ændres i overensstemmelse med forslaget.

Da det imidlertid er et højt kompliceret område, hvor man let kommer til at overse noget – netop fordi der ikke findes en egentlig fondslovgivning – har vi valgt at fremsætte et beslutningsforslag om hensigten og principperne og at overlade den lovmæssige udformning til regeringen, som har helt anderledes bistand til rådighed.

Hensigten er at gøre det umuligt for personer og virksomheder at unddrage sig skatte-, afgifts- og regnskabspligt gennem oprettelse af fonds og at stille offentliggørelse af regnskaberne som en ufravigelig forudsætning for, at fonds o. lign. kan opnå skatte- og afgiftsprivilegier efter særlig godkendelse i hvert enkelt tilfælde. Det kan ikke begrundes eller forsvares, at fonds, som nyder særlige begunstigelser, hvilket reelt betyder, at skatteyderne er tvangsindlagt til at yde økonomisk støtte til fondens formål, har endog mindre offentlighedspligt m.h.t. regnskaber end aktieselskaber.

Forslaget udelukker ikke, at der i ganske særlige tilfælde, efter særlig godkendelse og under forudsætning af fuld offentlighed om regnskaberne kan oprettes fonds med visse skattebegunstigelser. Det kan ved den nærmere gennemgang af de praktiske muligheder for at lukke af for spekulativ udnyttel-